

Protokoll nr 10 fört vid äldrenämndens sammanträde

Klicka här för att ange text.

Tidpunkt:

Tisdagen 16 december, 2020, kl. 16:00-16:40

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-24, omedelbart justerade §§ 8, 15 och 16.

Dag för justering: 2020-12-18

Erik Slottnér (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande §§ 1-24
Mirja Räihä (S), vice ordförande §§ 1-24
Yvonne Fernell-Ingelström (M) §§ 1-23
Anette Hellström (M) §§ 1-24
Georg Lagerberg (M) §§ 1-23
Abit Dundar (L) §§ 1-24
Ulla Wihlman (MP) §§ 1-23
Lisa Ahlstrand (S) §§ 1-23
Robert Mjörnberg (V) §§ 1-23
Kerstin Thelander (V) §§ 1-23
Leif Söderström (SD) §§ 1-24

Ersättare:

Christina Huss (M) §§ 1-23
Inger Akalla (M) §§ 1-23
Lisbeth Crabo Ljungman (M) §§ 1-23
Paulina Draganja (L) § 1-23
Anna Kers Hagberg (MP) §§ 1-23
Anna Simon-Karlsson (C) §§ 1-24
Bengt-Olov Tengmark (S) §§ 1-23
Melisa Guner (S) §§ 1-23
Fredrik Stiernstedt (S) §§ 1-23
Elisabeth Persson Grip (V) §§ 1-24
Inger Gretzer Qvick (V) §§ 1-23
Göran Ek (SD) §§ 1-23

Förhinder:

Isak Kupersmidt (C)
Felix Finnveden (S)
Truls Ljungström (M)

Tjänstgörande:

Anna Simon-Karlsson (C)	för Isak Kupersmidt (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)	för Felix Finnveden (S)

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschef Patric Rylander §§ 1-23, avdelningscheferna Raili Karlsson §§ 1-23 och Kicki Elofsson §§ 1-23, strateg Barbro Karlsson och Christina Österling §§ 1 - § 6 samt nämndsekreterare Gina Löf § 1-24.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström §§ 1-23, Fredrik Bergström §§ 1-24 och Karin Vaghult §§ 1-23.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 9/2020-11-17

Äldrenämndens protokoll från 2020-11-17 anmälades.

Äldrenämndens beslut
Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmälades.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Förvaltningschefen Patric Rylander gav en uppdatering om
läget avseende pandemin.

Strategerna Barbro Karlsson och Christina Österling
informerade om förfrågningsunderlagen vad gäller vård- och
omsorgsboende och dagverksamhet.

§ 7. Handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen 2021-2025

Dnr 1.1.3-689/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnder godkänner handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen.
2. Ärendet lämnas som information till stadsdelsförvaltningarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-13.

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv kan leda till omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och närstående. Genom att uppmärksamma ett suicidpreventivt perspektiv i verksamhetens förebyggande och uppsökande arbete kan äldre nås innan svårigheter uppstår. Därigenom kan även det psykiska välbefinnandet främjas. Äldreförvaltningen har tagit fram en handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen för att ge stöd till verksamheterna i ett suicidpreventivt arbete.

Handlingsplanen innehåller förslag på aktiviteter som utgår från fyra fokusområden och från tre preventionsnivåer: universell, selektiv och indikativ preventionsnivå. Varje verksamhet ansvarar för att kartlägga sitt behov och därefter planera, genomföra och följa upp sitt suicidpreventiva arbete.

Handlingsplanen föreslås gälla för perioden 2021 till 2025.

Äldreförvaltningen kommer följa upp stadsdelsförvaltningarnas arbete under denna period.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Forskning visar att ofrivillig ensamhet/social isolering är en av de största orsakerna till suicid, tillsammans med känslan av att "vara till en börda för andra" och depression. Statistik visar att äldre är en av de största riskgrupperna för ensamhet i Sverige idag. Ett framgångsrikt arbete för att förebygga suicid måste därför ha stort fokus på att minska dessa riskfaktorer. Vi menar att detta inte uttrycks tillräckligt mycket i den handlingsplan som tagits fram. Att minska ensamheten kan göras genom att förekomsten av ensamhet hos kommunens äldre årligen kartläggs och att insatser planeras och satsas utifrån det resultat som kommer fram. Biståndshandläggare har en viktig funktion genom att de kan identifiera och fånga upp äldre som känner sig ensamma helt enkelt genom att frågor kring socialt välbefinnande får ta större plats i utredningen om behov av bistånd. Därtill behövs strukturerat samarbete med civilsektor och primärvård för att tillsammans kunna erbjuda och lotsa till sociala aktiviteter och mötesplatser. Fler resurser av typen Äldreкуратор behöver också komma på plats för att stötta och motivera de äldre som fastnat i en ond spiral av rädsla för sociala sammanhang. Att förebygga att äldre känner sig som en börda för andra handlar om att bygga ut anhörigstöd och tillgodose behov av omsorg i god tid. Att höja kompetensen kring riskfaktorer är en viktig insats som lyfts i handlingsplanen, liksom att utveckla kommunala insatser och aktiviteter som främjar hälsa bland äldre. Detta räcker dock inte. Det är svårt att locka äldre till sociala mötesplatser, och särskilt män. Forskning visar att många äldre har fördomar om den typen av mötesplatser för äldre och vilka personer som går dit. Att bunta ihop människor på en mötesplats enbart utifrån att de är äldre är ingen framgångsrik väg för att aktivera människor och få dem att bryta social isolering. Att däremot sammanföra människor utifrån ett gemensamt intresse, oberoende av ålder, är betydligt mer uppskattat och framgångsrikt. Utöver detta visar forskningen att de äldre själva bör vara med i planering av insatser Socialtjänsten behöver därför vara kreativ och tänka mer generationsöverskridande i arbetet med att utveckla hälsofrämjande aktiviteter.

§ 8. Revidering av förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för dagverksamhet

Dnr 5.1.1-584/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrietssystem för dagverksamhet enligt lagen om valfrietssystem.
2. Äldrenämnden säger upp samtliga kontrakt inom valfrietssystemet för dagverksamhet, som upphandlats enligt lag om valfrietssystem, från och med den 1 februari 2021.
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-12-01.

Äldreförvaltningen har utarbetat ett förslag till nytt förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare av dagverksamhet till stadens valfrietssystem. Förslaget är i linje med stadens program för upphandling och inköp. I övrigt har förfrågningsunderlaget reviderats, utvecklats och förtydligats utifrån erfarenhet från upphandlingsprocessen, avtalsförvaltning, uppföljning samt gällande författningar. Förslaget innebär också en övergång från tidsbegränsade kontrakt om maximalt fyra år till tillsvidarekontrakt med uppsägningsrätt. För att alla utförare ska omfattas av samma villkor föreslår förvaltningen att kontrakten med befintliga privata utförare i valfrietssystemet för dagverksamhet sägs upp och att utförarna får ansöka på nytt.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras gemensamma förslag till beslut enligt följande:

Det finns delar i förfrågningsunderlaget som är bra och viktigt. Det är viktigt att kunna styra verksamheter som bedrivs av privata utförare inom LOV så att kvalitet i verksamheten utvecklas. Dock är det också så att förfrågningsunderlaget förpliktigar staden att ha bra uppföljning av utförarna så att de villkor som nämnden ställer på dem också fullföljs.

Men trots att vi är nöjda med delar så finns det fortfarande förbättringsmöjligheter och vi vill se följande ändringar i underlaget:

Icevalsalternativet

Vi anser att det är viktigt att kommunens egenregi ska ha ansvar för icevalsalternativet. Den kommunala kompetensen utgör en viktig del i dagverksamheten, precis som i hemtjänsten.

Personal

Vi anser att utbildningskravet vad gäller gymnasiepoäng från komvux i karaktärsämnen inom vård och omsorg ska ändras från minst 600 till minst 800 poäng. Det går inte att säga att 600 poäng skulle kunna vara alternativet till varken 2-åriga vårdlinjen eller det 3-åriga vård- och omsorgsprogrammet. Kompetenskraven måste vara tydliga och följa överenskommelsen om yrkesutvecklingstrappa, den överenskommelsen togs i SKR:s styrelse redan 2017!

Vi anser att fasta anställningar på heltid ska vara norm i förfrågningsunderlaget och vi förslår även tillägg av ett mål avseende andel fastanställda. För att klara av omställningen till att få fler heltidsanställda krävs politiska beslut. Nära hälften av kvinnorna i arbetaryrken arbetar deltid och det beror ofta på hur arbetet är organiserat. I första hand saknas heltidsanställningar och i andra hand är arbetet för krävande för att orka jobba heltid.

En personalintensiv bransch som vård och omsorg kan bara spara på personalen genom att anställa färre, utan relevant

yrkesutbildning och med sämre villkor och löner. Vi vet sedan tidigare att privata utförare har en större andel deltidsanställda och en större andel tidsbegränsat anställda än kommunala utförare av äldreomsorg. Vi vet också sedan tidigare att inom äldreomsorgen har de kommunala utförarna ofta högre personaltäthet och högre utbildningsnivå bland personalen. Vi anser vidare att krav på olika yrkeskategorier med fastställd utbildning bör preciseras med antal sjuksköterskor/besökande och undersköterskor/besökande samt att krav även bör finnas på anställning av specialistsjuksköterska för vård av äldre.

Underleverantör

Vi anser att ordet ”relevanta” ska strykas. En underleverantör ska självklart uppfylla alla krav som anges i förfrågningsunderlaget. Därför anser vi att staden ska godkänna användandet av underleverantörer, i detta fall kunde äldreförvaltningen vara den som godkänner eller nekar.

Särskilda kontraktsvillkor

I ärendet står det att förfrågningsunderlaget följer detsamma för hemtjänsten. Då saknar vi den bilagan som finns om särskilda kontraktsvillkor för hemtjänsten. Den bilagan reglerar ingångslöner, semestervillkor, arbetstidsvillkor samt kräver att utförarna avsätter medel till tjänstepension. Den bilagan ska vara med förfrågningsunderlaget.

Psykisk ohälsa

Vi föreslår följande tillägg: ”Utförare ska skapa en plan för att kunna genomföra förebyggande arbete enligt ’Handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen 2021- 2025’ ”.

Mat och måltider

Vi föreslår tillägg av krav på att måltiderna tillagas i kök på verksamheten.

§ 9. Förfrågningsunderlag för upphandling enligt LOV avseende vård- och omsorgsboenden

Dnr 5.1.1-627/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till reviderat förfrågningsunderlag i upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer inom Stockholms stads valfrihetssystem.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-12-01.

I budget för 2020 gavs äldrenämnden i uppdrag att se över förfrågningsunderlaget enligt LOV för vård- och omsorgsboende.

Det nuvarande förfrågningsunderlaget för upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer inom Stockholms stads valfrihetssystem är från december 2013. Mot bakgrund av att en del lagar, förordningar samt föreskrifter och allmänna råd m.m. har tillkommit eller förändrats sedan dess, finns ett behov av att revidera detta förfrågningsunderlag. En ytterligare anledning är att underlaget behöver revideras och uppdateras i förhållande till de krav som ställs i de senaste entreprenadupphandlingarna av vård- och omsorgsboenden samt i tillämpliga delar till de krav och andra villkor som ställs i upphandling enl. LOV avseende hemtjänst respektive dagverksamhet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att man skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras gemensamma förslag till beslut enligt följande:

Det finns delar i förfrågningsunderlaget som är bra och viktigt. Det är viktigt att kunna styra verksamheter som bedrivs av privata utförare inom LOV så att kvalitet i verksamheten utvecklas. Dock är det också så att förfrågningsunderlaget förpliktar staden att ha bra uppföljning av utförarna så att de villkor som nämnden ställer på dem också fullföljs.

Men trots att vi är nöjda med delar så finns det fortfarande förbättringsmöjligheter och vi vill se följande ändringar i underlaget:

Ickevalsalternativet

Vi anser att det är viktigt att kommunens egenregi ska ha ansvar för ickevalsalternativet. Den kommunala kompetensen utgör en viktig del i, precis som i hemtjänsten. Vi är övertygade om att det är enklast om kommunens egen regiverksamhet har uppdraget och anser att den administrativa bördan då blir allra minst på stadsdelsförvaltningarna. Då kan biståndsbedömarna ägna tid åt annat än leta efter den närmaste utföraren.

Underleverantör

Vi anser att ordet ”relevanta” ska strykas. En underleverantör ska självklart uppfylla alla krav som anges i förfrågningsunderlaget. Därför anser vi att staden ska godkänna användandet av underleverantörer, i detta fall kunde äldreförvaltningen vara den som godkänner eller nekar.

Kompetens och fortbildning

Vi anser att utbildningskravet vad gäller gymnasiepoäng från komvux i karaktärsämnena inom vård och omsorg ska ändras från minst 600 till minst 800 poäng. Det går inte att säga att 600 poäng skulle kunna vara alternativet till varken 2-åriga vårdlinjen eller det 3-åriga vård- och omsorgsprogrammet. Kompetenskraven måste vara tydliga och följa överenskommelsen om yrkesutvecklingstrappa, den överenskommelsen togs i SKR:s styrelse redan 2017! Krav på olika yrkeskategorier med fastställd utbildning bör preciseras med antal sjuksköterskor/boende och undersköterskor/boende.

Anställningsform

Vi anser att fasta anställningar på heltid ska vara norm i förfrågningsunderlaget och vi förslår även tillägg av ett mål avseende andel fastanställda. För att klara av omställningen till att få fler heltidsanställda krävs politiska beslut. Nära hälften av kvinnorna i arbetaryrken arbetar deltid och det beror ofta på hur arbetet är organiserat. I första hand saknas heltidsanställningar och i andra hand är arbetet för krävande för att orka jobba heltid.

En personalintensiv bransch som vård och omsorg kan bara spara på personalen genom att anställa färre, utan relevant yrkesutbildning och med sämre villkor och löner. Vi vet sedan tidigare att privata utförare har en större andel deltidsanställda och en större andel tidsbegränsat anställda än kommunala utförare av äldreomsorg. Vi vet också sedan tidigare att inom äldreomsorgen har de kommunala utförarna ofta högre personaltäthet och högre utbildningsnivå bland personalen. Vi anser vidare att krav på olika yrkeskategorier med fastställd utbildning bör preciseras med antal sjuksköterskor/boende och undersköterskor/boende samt att krav även bör finnas på anställning av specialistsjuksköterska för vård av äldre.

Psykisk ohälsa

Vi föreslår följande tillägg ”Utförare ska skapa en plan för att kunna genomföra förebyggande arbete enligt ”Handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen 2021- 2025”.

Mat och måltider

Vi föreslår tillägg av krav på att måltiderna tillagas i kök på verksamheten.

Hälso- och sjukvård.

Vi anser, med hänsyn till många multisjuka och sköra boende på vård- och omsorgboendena och vad som framkommit under corona pandemin, att det föreligger ett behov av revidering av de rutiner utföraren ska ha för samverkan med läkare. Resurser, kraven och vårdnivån på vård- och omsorgsboenden bör också fastställas.

§ 10. UTGÅR

§ 11. Fördelning av bidrag till ideella organisationer verksamma för äldre

Dnr 7.3.1-686/2020

Äldrenämndens beslut

1. Under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner äldrenämndens budget för 2021 föreslås äldrenämnden besluta följande.

Afrosvenskarna i Stockholm, org.nr. 802401-9898, beviljas 193 180 kr i föreningsbidrag 2021.

Seniorklubben Doina, org.nr. 802413-4416, beviljas 111 770 kr i föreningsbidrag för 2021.

Grekiska KAPI föreningen, org.nr. 802017-7054, beviljas 148 360 kr i föreningsbidrag för 2021.

Svenskgrekiska föreningen i norra Stockholm, org.nr. 802011-2887, beviljas 167 480 kr i föreningsbidrag för 2021.

Kongo föreningen i Stockholm, org.nr. 802402-3882, beviljas 93 740 kr i föreningsbidrag för 2021.

Lettiska pensionärsföreningen, org.nr. 802406-5628, beviljas 143 600 kr i föreningsbidrag för 2021.

Kurdiska Nawend för Äldre, KNÄ, org.nr.802510-3931, beviljas 347 481 kr i föreningsbidrag för 2021.

Polsk-Svenska Seniorcentret, org.nr 802461-5588, beviljas 347 985 kr i föreningsbidrag för 2021.

Silver Kai, org.nr 802432-5352, beviljas 128 553 kr i föreningsbidrag för 2021.

Syriska föreningen i Stockholm, org.nr. 802015-6793, beviljas 922 070 kr i föreningsbidrag för 2021.

Italienska SAI, org.nr. 802509-9162, beviljas 167 560 kr i föreningsbidrag 2021.

Triangelkyrkan, org.nr. 802000-7749 beviljas 72 930 kr i föreningsbidrag för 2021.

RPG Rörstrand, org.nr. 802438-7832, beviljas 209 500 kr i föreningsbidrag för 2021.

Ikinuoret Pensionärssektionen Stockholms finska sektionen, org.nr. 802412-4896, beviljas 95 505 kr i föreningsbidrag för 2021.

Judiska församlingen, org.nr. 250002-8982, beviljas 775 880 kr i föreningsbidrag för 2021.

Sameföreningen i Stockholm, org.nr. 802007-0960, beviljas 154 171 kr i föreningsbidrag för 2021.

Mäster Olofsgården, org.nr. 802006-0730, beviljas 479 459 kr i föreningsbidrag för 2021.

Föreningen Södergården, org.nr. 802008-0688, beviljas 650 000 kr i föreningsbidrag för 2021.

Föreningen Timmermansgården, org.nr. 802005-9252, beviljas 546 410 kr i föreningsbidrag för 2021.

Birkagårdens vänner, org.nr. 802526-5334, beviljas 232 300 kr i föreningsbidrag för 2021.

Ersta Diakonisällskap, org.nr. 802000-6717, beviljas 402 000 kr i föreningsbidrag för 2021.

Frivillig Väntjänst, org.nr. 802001-0974, beviljas 850 000 kr i föreningsbidrag för 2021.

Mind (föreningen psykisk hälsa) org.nr. 802002-7291, beviljas 700 000 kr i föreningsbidrag för 2021.

Sociala Missionen, org.nr. 802003-1178, beviljas 503 300 kr i föreningsbidrag för 2021.

Äldrekontakt, org.nr. 802443-2364, beviljas 494 000 kr i föreningsbidrag för 2021.

PRO Samorganisation, org.nr 802007-0911, beviljas 731 340 kr i föreningsbidrag för 2021.

Stockholm-Gotland RPG distrikt, org.nr. 802415-6112 beviljas 38 400 kr i föreningsbidrag för 2021.

SPF Seniorerna Stockholmsdistriktet, org.nr. 802006-7537, beviljas 870 600 kr i föreningsbidrag för 2021.

SKPF Pensionärerna , org.nr. 802406-4787, beviljas 351 780 kr i föreningsbidrag för 2021.

Hörselskadades förening, org.nr. 802001-5551, beviljas 333 480 kr i föreningsbidrag för 2021.

Reumatikerförbundet org.nr. 802008-7949, beviljas 373 380 kr i föreningsbidrag för 2021.

RSMH Söder om Söder, org.nr. 802405-8821 beviljas 51 835 kr i föreningsbidrag för 2021.

Afasiföreningen Eken Stockholms stad, org.nr 802521-7541 beviljas 131 450 kr i föreningsbidrag 2021.

Seniorschack, org.nr. 802495-9317 beviljas 66 500 kr i föreningsbidrag för 2021.

Aktiva seniorer, org.nr. 802468-3610 beviljas 85 500 kr i föreningsbidrag för 2021.

Posten seniorerna i Stockholm, or.nr. 802446-9390 beviljas 28 500 kr i föreningsbidrag för 2021.

2. Förvaltningschefen ges delegation att vid återbetalning av bidrag fördela de återbetalade medlen till ideella föreningar, beräknat efter antalet medlemmar.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-16.

Föreningar som bedriver stadsövergripande aktiviteter för äldre inom Stockholms stad kan beviljas ekonomiskt bidrag från äldrenämnden. Syftet med bidraget är att äldre ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället. För att säkerställa att syftet med bidragsgivningen uppnås ställs ett antal krav på bidragssökande organisationer i riktlinjerna.

För år 2021 kommer totalt att fördelas 12,0 mnkr till ideella organisationer. För att ansökan ska beviljas ställs krav i riktlinjerna som föreningarna ska uppfylla för att få bidrag beviljat. I ansökan ska föreningarna räkna in alla sina kostnader. Föreningarna har ett ökat krav på beskrivning av aktiviteter, medlemsantal och öppettider. Ett önskemål om att föreningarna ska bidra till att minska ofrivillig ensamhet har också vägts in i bidragets storlek.

Totalt har 36 föreningar ansökt om bidrag för 2021 och alla uppfyller kraven för att få bidrag. Det är sju nya föreningar som har ansökt i år.

Förvaltningschefen föreslås få delegation att fördela de återbetalade medlen till ideella föreningar, beräknat efter medlemsantalet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Ledamoten Leif Söderström (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Ledamoten Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt förslag till beslut enligt följande:

Gällande ansökan om bidrag från Afrosvenskarna i Stockholm 802401-9898, har grundat på information som framkommit en frågeställning uppstått om föreningen uppfyller de demokrativillkor som är en förutsättning för att erhålla kommunalt ekonomiskt stöd. Information om detta har tillsänts förvaltningen för utredning innan bidragsansökan godkänns.

Särskilt uttalande

Ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) och ledamoten Isak Kupersmidt (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Föreliggande ärende visar att många föreningar med stadsövergripande verksamhet för äldre sökt bidrag från äldreförvaltningen för att äldre ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att minska den ofrivilliga ensamheten och sociala isoleringen bland äldre. Det är glädjande att kunna konstatera att de flesta föreningarna under rådande pandemin har ordnat träffar på alternativa sätt såsom

digitala möten, träffar utomhus och möten med stort avstånd och färre deltagare.

Vid en enkät, som äldreförvaltningen gjorde i september 2020 för att inventera hur föreningarna använt sitt bidrag under Corona-året 2020 framkom, att några organisationer dessvärre inte svarat. För att säkerställa att syftet med de medel, som äldrenämnden årligen avsätter, upprätthålls även under extraordinära förhållanden är det viktigt att förvaltningen tittar extra noggrant på och följer upp dessa föreningar som fått bidrag men inte redovisat närmare vilken verksamhet som genomförts. Nämnden önskar en redovisning av resultatet av uppföljningen under våren.

§ 12. Äldre med psykisk ohälsa och missbruk – omfattning och lämpliga åtgärder/insatser med tyngdpunkt på boendefrågor

Dnr 3.2-692/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-12.

I budget 2020 gavs äldrenämnden i uppdrag att i samarbete med socialnämnden och SHIS Bostäder utreda omfattningen av äldre med psykisk ohälsa och missbruk och återkomma med lämpliga åtgärder för gruppen i fråga, med tyngdpunkt på boendefrågor.

Äldre personer som befinner sig i hemlöshet är en växande grupp med komplex problematik. Äldreförvaltningen bör fortsätta att följa utvecklingen av äldre i hemlöshet, dels genom stadens hemlöshetskartläggning och dels genom samverkan med stadsdelsförvaltningarna för att hitta arbetssätt och metoder för att förebygga hemlöshet.

De 25 seniorlägenheter som Micasa årligen förmedlar till Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) visar att arbetsmodellen fungerar väl. Äldreförvaltningen anser att uppdraget behöver fortsätta och att funktionen äldrelots bör utvecklas vidare bland annat i dialog med SHIS, Micasa och stadsdelsförvaltningarna.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt med en fungerande samverkan för att möta målgruppens behov av stöd. I staden finns riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsförvaltningarna. Då det är ett nytt arbetssätt ser äldreförvaltningen vikten av fortsatt implementering.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldre personer som befinner sig i hemlöshet är en växande grupp med komplex problematik med hög förekomst av psykosociala problem och missbruk.

Vi ser positivt på Äldreförvaltningens förslag att fortsätta följa utvecklingen av äldre i hemlöshet, dels genom stadens hemlöshetskartläggning och dels genom att fortsätta diskussionerna med stadsdelsförvaltningarna för att hitta arbetssätt och metoder för att förebygga hemlöshet. Vidare att förvaltningen stöder den förra majoritetens beslut juni 2019 att Micasa ska förmedla årligen 25 seniorlägenheter till SHIS till personer som lever i hemlöshet liksom äldrelotsens funktion som bör utvecklas vidare bland annat i dialog SHIS, Micasa och stadsdelsförvaltningarna. Det är bra att förvaltningen tar upp vikten av implantering av det nya arbetets sättet att vid en ansökan om stöd från äldre som riskerar att hamna i hemlöshet ska det alltid göras en gemensam initial bedömning av individ- och familjeomsorg, funktionsnedsättning och äldreomsorg, följt av en utredning i samråd utifrån respektive kompetensområde.

Vi anser att det behövs en långsiktig plan för att stoppa hemlösheten. Västern partiet har en nollvision mot hemlöshet bland äldre med målet att inga äldre i staden ska vara hemlösa år 2025. I stadens åtgärdsprogram mot hemlöshet bland äldre ska 500 seniorlägenheter fram till år 2040 öronmärkas för äldre med hemlöshetsproblematik och låga inkomster. Samverkan mellan stadsdelsnämnderna, socialnämnden, bostadsbolagen

och SHIS ska stärkas för att underlätta för äldre med hemlöshets- eller skuldproblematik att få en egen bostad.

§ 13. Remiss av Motion om arbetskläder inom äldre- omsorgen

Dnr 1.6-509/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-09.

Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V) anser att en bärande del av fungerande basala hygienrutiner inom äldreomsorgen är korrekt användning av arbetskläder. Arbetskläder är arbetsgivarens lagstadgade ansvar att stå för inom äldreomsorgen. Motionärerna möts av oroväckande uppgifter om att vissa hemtjänstutförare tydligen har tolkat det som att det räcker med en kortärmad överdel och att underdelen kan vara privat.

Äldreförvaltningen beslutade med anledning av covid-19 i början av maj 2020 att granska användandet av arbetskläder. Granskningen visade att de flesta utförare tillhandahåller arbetskläder. De flesta utförare står för tvätten av arbetskläder i lokalen eller att den skickas på cirkulationstvätt. Knappt hälften av de granskade företagen blev godkända, det gällde både privata utförare och utförare i egen regi. En ny uppföljning av de enheter som inte hade godkänt resultat i vårens granskning pågår under hösten 2020. De privata utförare som fortfarande inte blir godkända får en anmodan om rättelse, och när det gäller utförare i egen regi får de en åtgärdsplan som skickas till avdelningschefen vid respektive stadsdelsförvaltning.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), Robert Mjörnberg m.fl. (V) och Leif Söderström (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S), Robert Mjörnberg m.fl. (V) och Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

Den av Äldreförvaltningen beslutade granskningen av användandet av arbetskläder är bra och nödvändig, även om vi anser att det inte skulle behöva krävas en pågående pandemi för att sprida ljus över en så grundläggande kvalitetsfaktor inom omsorgen. Precis som motionen fastslår så kan inte någon arbetsgivare, vare sig det är staden eller privat utförare, välja bort detta. Det är varenda arbetsgivares lagstadgade skyldighet att stå för, tvätta och bekosta arbetskläder och det är en central del av de basala hygienrutinerna.

Resultatet av förvaltningens granskning är i våra ögon skrämmande, uppföljningen visar på att bara hälften av utförarna använde arbetskläder och skyddsutrustning på ett korrekt vis, vilket är en skandal! Extra allvarligt är det att 30 % endast ibland, eller inte alls använder arbetskläder korrekt!

Det är bra att förvaltningen klargör att fortsatta uppföljningar kommer att ske, och att den tydliggör att en konsekvens kan bli att utförare som inte når kvalitetsmålen avseende denna fråga kan sägas upp av staden.

Förhoppningsvis har detta år av pandemi fungerat som en väckarklocka för de partier, bland annat Kristdemokraterna och Liberalerna, som förra mandatperioden ansåg att följandet av basala hygienrutiner i den privata hemtjänsten var ”detaljstyrning”. Det är vår förhoppning att fler partier skapar sig en medvetenhet om dessa frågor och lägger ideologiska skygglappar åt sidan. Vi talar ofta om att skapa kvalitet i omsorgen och för att nå dessa mål så är det vår lagstadgade skyldighet att inte riskera personalens och de äldres hälsa.

Som också nämns i motionen så finns det ingenting som hindrar att staden går längre än vad föreskrifterna beskriver, varför inte ta denna nyvunna kunskap om hur viktiga dessa frågor är och

ge personalen ännu bättre förutsättningar att göra jobbet de är experter på. Detta avseende ytterkläder för hemtjänstpersonal som rör sig mellan olika arbetsplatser och arbetsskor till de anställda inom äldreomsorgen något som flera kommuner i vårt närområde erbjuder. Som vi också har lyft i såväl äldrenämnden som Kommunfullmäktige skulle detta också göra oss till en mer attraktiv arbetsgivare och hjälpa till att stärka upp personalkontinuiteten.

§ 14. Vilka åtgärder har eller planerar äldrenämndens förvaltning göra för att utreda...

Dnr 1.6-370/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-09.

Leif Söderström (SD) och Göran Ek (SD) framför i en skrivelse till äldrenämnden att de önskar ett förtydligande på det svar som lämnades till äldrenämnden september 2020 (Dnr: 1.6-370/2020). Förtydligandet avser frågorna om hur smittan kom in och hur den spreds vidare inom stadens äldreboenden. Påverkade hemtjänsten smittspridningen? I skrivelsen ställs också frågan om förvaltningen avser att säkerställa att syrgasbehandling i framtiden kan ges lokalt på stadens boenden (bilaga 1).

Som framkommit i det tidigare svaret på skrivelsen har förvaltningen vidtagit en mängd åtgärder som syftar till att stötta verksamheterna i syfte att minska smittspridningen på stadens särskilda boenden. Det är inte möjligt att i efterhand utreda hur smittan kommit in på boendena men möjliga smittvägarna är via sjukhusbesök, personal och övriga personer som vistats runt de enskilda på boendet. Det finns en rutin för smittspårning som syftar till att förebygga smittspridning genom att tidigt identifiera smittade och därmed kunna vidta lämpliga skyddsåtgärder. Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen av antalet smittade inom äldreomsorgen i Stockholms stad. I samband med upphävandet av

besöksförbudet den 1 oktober 2020 har även en rutin för säkra besök på särskilt boende tagits fram.

Syrgasbehandling är en medicinsk behandling som behandlande läkare förskriver vid behov och kan vid behov tillgodoses inom äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 15. Remiss av Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Dnr 1.6-650/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-26.

Utredningen *Framtidens socialtjänst* föreslår att en ny socialtjänstlag ska ersätta nuvarande lag. Utredningens förslag syftar till att skapa förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Utredningens större förslag handlar om:

- förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst
- övergripande planering och planering av insatser
- kunskapsbaserad socialtjänst
- möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning

Äldreförvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag till ny socialtjänstlag, men vill särskilt uppmärksamma följande:

- Det finns behov av stöd i utvecklingen mot en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst samt i omställningen till ett

större fokus på planering i enlighet med lagens bestämmelser.

- Det finns behov av stöd för att kunna utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst.
- Förvaltningen ser svårigheter med att låta den enskilde vända sig direkt till den utförande verksamheten för att få en insats utan föregående behovsprövning samt är tveksam till valet av att inkludera korttidsboende och dagverksamhet.
- Förvaltningen anser att det vore önskvärt med en bestämmelse om att socialnämnden kan återkräva felaktig avgift för insatser enligt SoL i de fall det framkommer att den enskilde undanhållit eller lämnat felaktiga uppgifter om inkomster, boendekostnader, med mera.
- Förvaltningen saknar en möjlighet att vidta åtgärder vid konstaterade missförhållanden när kommunen själv brister i sin verksamhet.
- Förvaltningen förespråkar en sammanhållen socialtjänst där äldreomsorgen är inkluderad och anser inte att det finns skäl att införa en särlagstiftning för äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

Vi hade förhoppningar om att utredningen skulle föreslå en särlagstiftning för äldreomsorg för att höja ambitionerna och stärka äldreomsorgens förutsättningar, men istället antar den föreslagna nya socialtjänstlagen formen av en ramlag med större handlingsfrihet för kommunerna och mindre detaljreglering. Det blir då än mer viktigt att värna

behovsprincipen, då resurser ska prioriteras till dem som är i störst behov.

En tydlig lag med krav på stat, regioner och kommuner som anger inriktning och ambitioner för att garantera den enskilde rätt till individanpassad vård och omsorg samt stöd och service behövs. Det nuvarande begreppet ”skälig levnadsnivå” har urvattnats mer och mer vartefter pengarna till äldreomsorgen inte räckt till och vi ser inte att den föreslagna ändringen till ”skäliga levnadsförhållanden” kommer att göra någon skillnad för den enskilde. En särskild rättighetsbaserad äldreomsorgslagstiftning, som tillförsäkrar äldre rätten till goda levnadsvillkor, inflytande över sin egen situation och garanterar en god vård och omsorg möjliggör för en äldreomsorg som ger ett liv i delaktighet och att äldre kan delta i samhällslivet på samma grund som andra. En sådan ny lagstiftning ska vara en ambitionshöjning och följas av statliga resurser.

Vi socialdemokrater vet att kvalitet i äldreomsorgen hänger ihop med bra arbetsvillkor för personalen. Personalen är äldreomsorgens viktigaste resurs, och genom att satsa där satsar vi på kvaliteten. Att jobba i omsorgen måste bli mer attraktivt och ska det bli verklighet behöver anställningstryggheten stärkas och arbetsförhållandena förbättras.

Utredningens förslag om att insatser ska kunna tillhandahållas utan behovsprövning vilar på goda intentioner om en lättillgänglig socialtjänst. Vi sympatiserar med intentionerna men menar att de fackliga organisationernas invändningar som har framförts i yttrandet måste höras. Att utredningen utan en konsekvensanalys har föreslagit att insatser som till exempel hemtjänst, korttidsboenden, skyddat boende för våldsutsatta, HVB för vuxna och avhopparprogram ska erbjudas utan individuella behovsbedömningar är inte bra. Vi delar den uppfattning som har framförts av både de fackliga organisationerna och berörda förvaltningar inom Stockholms stad. Det finns en del insatser som inte är lämpliga att erbjuda utan behovsprövning.

Vi motsätter oss inte att kommunerna ska ha fler öppna verksamheter eller att uppsökande verksamheter ska utvecklas för att nå fler. Tvärtom så ser vi flera områden där insatser kan erbjudas utan behovsprövning. Staden kan till exempel utveckla arbetet för att nå fler som befinner sig utanför arbetsmarknaden och därmed tidigt kunna erbjuda arbetsmarknadsinsatser.

Det vi skarpt motsätter oss är att en av de viktigaste principerna kommer att frångås, principen om att det är individens behov som avgör vilka insatser som ska ges. Om inte förslaget ändras kommer en resursförskjutning ske till de som inte har så stora behov på bekostnad av de som har stora stödbehov. Det grundläggande målet om likvärdighet och att socialtjänsten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor kommer att falla. För risken är stor att insatser till behövande och omsorgen om äldre som har stora stödbehov kommer att försämrats när undanträngningseffekter uppstår till följd av en avskaffad behovsprövning.

Det innebär inte att vi inte ser brister i det nuvarande systemet. En fungerande behovsprövning är i grunden likvärdig och möter behov utifrån individens behov. Alltför ofta riskerar detta dock att vara en idealbild. I verkligheten möter den objektivt grundade biståndsbedömningen ofta faktorer som påverkar vilka möjligheter socialtjänsten har. Alltifrån tillgängliga resurser för själva biståndsbedömningen till vilka resurser, i bred bemärkelse, som finns för beviljad insats påverkar biståndsbedömningen. Under en stor del av 2000-talet har den offentliga ekonomin försvagats till följd av skattesänkningar vilka urholkat de resurser som funnits för att bevilja biståndsbedömda insatser. Detta i sin tur har inneburit en mer restriktiv tolkning av lagstiftningen än den som var lagstiftarens ursprungliga intention. Det är i ett sådant läge lätt att se lösningen i att avskaffa behovsprövningen. Det är dock att bortse från andra insatser som behöver göras.

En avskaffad biståndsbedömning riskerar också vara ett förslag som utöver ovanstående invändningar även leder till kvarhållningseffekter och stora kostnader för kommunerna. Socialförvaltningens formulering sammanfattar vår stora oro för konsekvenserna: Dessa risker bedöms särskilt stora om utredningens förslag att överlåta till privata utförare att bedöma om en insats som utföraren erbjuder ska kunna ges utan behovsprövning blir verklighet. Likaså ser förvaltningen en risk för ökad rättsosäkerhet för den enskilde om privata utförare ges möjlighet att påverka vilka de tar emot genom att hjälpa den enskilde att bedöma om det är rätt insats för personen ifråga. Utredningen har inte tagit hänsyn till att kommunerna har begränsade resurser och att förslaget riskerar att leda till att kommuner inför tak för insatser som erbjuds till olika individer.

Inte heller har utredningen tagit hänsyn till att likställigheten mellan kommuner och medborgare kommer att försvagas.

Istället för att föreslå en avskaffad behovsprövning för exempelvis korttidsboenden, skyddat boende för våldsutsatta, HVB för vuxna och avhopparprogram borde den fortsatta lagstiftningsprocessen fokusera på förslag som bidrar till ökad måluppfyllelse avseende lagstiftarens intention för att säkerställa att de med stora behov ska få dessa tillgodosedda.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Socialtjänstlagen är en av de hörnstenarna i den svenska välfärden som nu står inför en stor förändring. Det är länge sedan lagen sågs över så kan det vara tid för en uppdatering, vi är försiktigt positiva till huvuddelen av de förändringar som föreslås men tycker att det är negativt att man inte sett över ekonomiskt bistånd. Dessutom är det negativt för utredningen att det redan innan den startade fanns riktlinjer som bakband den då den inte fick föra fram förslag som kan bidra till kostnadsökningar. Det anser vi försvagar utredningen.

Äldreförvaltningen tar fram fyra väsentliga förslag områden som vi instämmer i; förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst övergripande planering och planering av insatser kunskapsbaserad socialtjänst; möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Vi anser att för äldreomsorgen är det förtjänstfullt att utredningen lägger stor vikt vid Socialtjänstens uppdrag att förebygga och motverka sociala problem, förutom dess kompensatoriska uppdrag med social omsorg och omvårdnad till människor som på grund av ålder eller funktionsnedsättning, sjukdom eller liknande inte kan förväntas tillgodose sina egna behov. Förutom det förebyggande arbetet hoppas vi också att socionomer och socialtjänsten kommer kunna medverka i samhällsplaneringen i högre grad, vilket enligt utredningen är en intention som funnits i decennier men som inte kunnat praktiseras. I takt med att arbetsbelastningen varit för hög inom flera delar av myndighetsutövningen har möjligheten till uppsökande och förebyggande arbete varit i princip obefintlig. Detta är en bidragande orsak till den höga personalomsättningen bland socialsekreterare, som är kostsam för både i form av ekonomiska resurser och lidande hos grupper av individer samt

enskilda. Förebyggande av sociala problem kräver samverkan mellan olika sektorer och detta lyfts i utredningen fram som en svårighet. Sociala investeringar och utvecklande av nya sätt att arbeta förebyggande kräver resurser både till socialtjänst, civilsamhället och primärvården. För att den nya lagen ska bli en ambitionshöjning måste det fortsättningsvis också ges ekonomiska förutsättningar både från stat och kommun.

Utredningen tar upp att förutsättningen för god kvalitet är ett systematiskt kvalitetsarbete på arbetsplatsen och att omsorgen är rättssäker och tillgänglig. En viktig kvalitetshöjande åtgärd är utredningens förslag att det införs ett krav i socialtjänstlagen på att verksamheter inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta förutsätter en fungerande en kunskapsbaserad socialtjänst och därför instämmer vi med förslaget att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utreda hur man kan säkerställa en fungerande och effektiv kunskapsstyrning som säkerställer samarbete mellan kommunerna och mellan kommunerna och staten. Vidare föreslår utredningen att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska följas upp, utvecklas och säkras. Såväl IVO:s tillsyn som resultat från öppna jämförelser 2018 har visst brister i verksamheten pga. en otillräcklig uppföljning eller på att åtgärder som ska förbättra verksamheten genomförs utan att grundorsaken till problemet är klarlagd. Tillitsdelegationen, som har analyserat styrningen av välfärdstjänster i offentlig sektor, anger att kommunerna lägger ner mycket tid på att mäta och följa upp. Trots det har verksamheterna själva ofta dålig inblick i hur det faktiskt går för dem. Vi välkomnar därför utredningens förslag att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur myndigheten kan utveckla stödet till kommuner för systematisk uppföljning, som en del i arbetet med att säkerställa och utveckla kvaliteten i verksamheten. I detta borde ingå att kvalitetsredovisningar ska presenteras så att såväl personal som omsorgstagare och politiskt förtroendevalda ska kunna följa resultat av kvalitetsarbetet på både kort och lång sikt.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser mycket positivt på lagförslagets avsnitt avseende att Socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd i syfte att stödja och hjälpa personer som utsatts för brott och dennes anhöriga. Att

hedersbrott och våld i nära relationer lyfts fram särskilt är värdefullt då dessa brott ska tas på stort allvar och utsatta ska ges stöd och förutsättningar att förändra sin situation.

Vi ställer oss något frågande till att inkomster till hemmavarande skolbarn över 21 år ska kunna beaktas vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd. På grund av rådande bostadsbrist i Stockholm är det många ungdomar som inte har möjlighet att flytta hemifrån. Vi ser här en risk i att dessa ungdomar kan komma att behöva försörja föräldrar som är i behov av ekonomiskt bistånd, vilket skapar en ännu större tröskel mellan dessa ungdomar och bostadsmarknaden.

Det är positivt att Socialnämnden ska kunna begära att den som erhåller försörjningsstöd ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, men det är tveksamt varför detta endast ska kunna begäras under en begränsad tidsperiod.

§ 16. Remiss Rutavdrag för äldre (SOU 2020:52)

Dnr 1.6-652/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-09.

Regeringen har beslutat att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda möjligheterna att utvidga rutavdraget. I utredningens slutbetänkande behandlades frågan om en särskild ordning för rutavdrag för äldre. Uppdraget har omfattat att dels lämna förslag om en sådan ordning för äldre, dels analysera behovet och lämpligheten av en sådan ordning.

I utredningen föreslås dock inte en särskild ordning för rutavdrag för äldre utan att detta kompletteras med tjänster som enbart äldre personer har rätt till. Tjänsterna som föreslås är sällskap, matlagning och bakning samt rastning och passning av sällskapsdjur. Därtill bör möjligheterna till rutavdrag utvidgas för arbete som avser tillsyn av bostad och trädgårdsskötsel.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till förslaget att ingen särskild ordning för rutavdrag för äldre personer ska gälla. Dels för att det är svårt att definiera gränsen för äldre men också för de svårigheter det skulle innebära att kombinera dessa förändringar med andra lagar.

Förvaltningen kan se vissa positiva effekter av förslaget avseende de äldre som har behov av de nya tjänster som föreslås ingå i rutavdraget. Förslaget bör inte innebära några ytterligare kostnader för staden, möjligen kan kostnaderna minska något om det finns områden där hemtjänst och rutavdrag överlappar varandra.

Slutligen anser äldreförvaltningen att det är värt att bevaka om andelen rutavdrag för omvårdnad ökar i och med att rutavdraget kommer att höjas till 75 000 kronor. Om omvårdnad bedrivs av företag som inte innehar tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) kan det uppstå vissa gränsdragningsproblem gentemot Socialtjänstlagen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

Sammantaget anser utredningen inte att det vore lämpligt att införa ett särskilt rutavdrag för äldre, vilket vi instämmer med. Vi anser att det skulle vara fruktansvärt dyrt, ineffektivt och

fördelningspolitisk ojämlikt. Enligt myndigheten Tillväxtanalys kostar varje rut-jobb cirka tre jobb inom hemtjänsten. De som nu har ett rut-jobb skulle alltså inte bara kunna vara sysselsatt utan vara tre gånger så många till samma kostnad givet att motsvarande belopp gick till kommunen i stället för skattesubvention till de redan välbeställda.

Rut-tjänster fungerar idag på många håll som en slags ojämlik konkurrent till hemtjänsten. Enbart privata utförare får erbjuda skattesubventionerade tilläggstjänster med rutavdrag. För oss socialdemokrater är det viktigt att de resurser som idag går till skatteavdrag istället ska gå till satsningar på generell välfärd, bättre anställningsvillkor, fler anställda och mer tid med den enskilde. Högre kvalitet handlar också om att säkra de äldres inflytande över hemtjänsten, såväl som över äldreomsorgen i stort.

Det största problemet med rutavdraget är att hjälpen fördelas efter plånbok istället för behov. Din egen ekonomi avgör dina förutsättningar att köpa rut-tjänster och göra skatteavdraget. Om vi tittar på i vilka kommuner rutavdrag nyttjas mest bland äldre över 65 år är det för år 2020 Danderyd, Båstad, Vellinge, Höganäs och Lidingö. Minst används det bland de äldre i Dorotea, Arjeplog, Berg, Åsele och Vindeln. I den geografien speglas också inkomstskillnader. Fler äldre med höga än låga inkomster använder rutavdrag, även om skillnaderna i inkomst är lägre än för befolkningen i helhet. Nästan hälften av skattesubventionerna genom rutavdrag går idag till den rikaste tiondelen av befolkningen, vilket ökar ojämlikheten. Samtidigt som äldreomsorgen ofta går på knäna i många kommuner spenderas årligen över 5 miljarder på rutavdraget. Det är resurser vi ser skulle göra mer nytta i välfärden.

Idag använder sig bara var femte person i åldern 65 plus av rutavdraget, vilket kan förklaras med att många äldre inte har råd. En tredjedel av befolkningen över 65 år har garantipension och av dessa är majoriteten kvinnor. Sju av tio av Kommunals medlemmar kommer att gå i pension som fattigpensionärer.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

Vänsterpartiet anser att Rutavdrag för äldre på ett övergripande plan förstärker ojämlikheten och det är glädjande att inte heller utredningen föreslår detta. Det är vår mening att Sveriges invånare skall känna trygghet, omsorg och värdighet när man blir äldre. Ett land som säger sig ha råd med skatteavdrag för

städning i hemmet för friska personer, måste även ha råd med en värdig äldrevård som rymmer både promenader i solen och personal som har tid att utföra sitt viktiga arbete. Vi delar förvaltningens syn helt och hållet kring att rutavdragen inte bör kopplas till något specifikt behov en äldre har, däremot går vi längre i vår analys av Rut-tjänster som en helhet och ser den snedvridande aspekten utifrån ett jämlikhetsperspektiv som den huvudsakliga kritiken mot själva reformen.

Vänsterpartiet vill utveckla framtidens äldreomsorg och menar att utbredningen av Rut-tjänster förstärker ojämlikheten bland äldre och motverkar detta. Vi menar att subventioner av denna art utestänger stora grupper av äldre och pensionärer och på ett cyniskt och träffsäkert vis. Det är förvisso en väldigt precis politik, men i en riktning vi inte önskar, att stärka de som är bättre bemedlade på det stora flertalets bekostnad.

Rut-tjänster bidrar också till en snedvriden konkurrens mellan offentliga och privata utförare, då de sistnämnde har rätten att erbjuda skattesubventionerade tilläggstjänster utöver det som socialtjänstlagen kallar ”skälig levnadsnivå, med Rut-avdrag, till den äldre som har råd att bekosta detta. Detta får kommunerna inte göra. Vi delar inte förvaltningens i huvudsak positiva ingångspunkt till de tillägg i lagstiftningen avseende tillägg för tjänster såsom; Sällskap, matlagning och bakning, enklare tillsyn av bostaden, trädgårdsskötsel samt rastning och passning av husdjur. Anledningen till detta är att vi ser det som ytterligare punkter där en gräns går mellan de som kan betala för extra tjänster och de som inte har de ekonomiska förutsättningar till det.

Det är vår mening att fokus för att förbättra äldreomsorgen borde läggas på ett helt annat ställe. Den absoluta förutsättningen för en värdig och trygg äldreomsorg börjar med att vi stärker villkoren för personalen, där bra bemanning, stärkande av kompetensen och en bra arbetsmiljö är faktorer som vi vet skulle öka kvaliteten.

2020 har präglats på alla plan av den pågående pandemin och med detta i färskt minne anser vi att det är direkt oansvarigt att premiera politik i detta spår, när vi samtidigt vet att personalen går på knäna. En statlig utredning som släpptes tidigare i år konstaterar dessutom att en höjning och utökning av Rut-tjänster förväntas leda till försumbara effekter på sysselsättningen. Dessutom visar beräkningar att en utökning av

Rut-tjänster skulle kunna öka kostnaderna med över 1 miljard kronor, vilket skulle räcka till 2000 fler undersköterskor i ett år. Det skulle vara en väsentligt mycket rimligare prioritering.

§ 17. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2020

Dnr 4.1-323/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens anmälan med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 3 år 2020 till kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-11-06.

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 3 år 2020. Vid periodens slut fanns totalt 587 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, framför allt hemtjänst och dagverksamhet, avser avbrott i verkställigheten då enskilda har avstått sitt beviljade bistånd på grund av pandemin. Det fanns flertalet ej verkställda beslut om särskilt boende där den enskilde tackat nej till erbjudanden om plats, bland annat på grund av oro för att smittas av Covid-19.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 18. Anmälan av ekonomisk månadsrapport för november

Dnr 1.2.2-99/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av månadsrapporten för perioden januari till och med november 2020 till handlingarna

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-12-11.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos och redovisa till stadsledningskontoret och respektive nämnd.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 19. Anmälan av beslut fattade enligt delegation 6 november - 30 november

Dnr 1.1.3-274/2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Lista över beslut fattade enligt delegation från och med 6 november till och med 30 november 2020 anmälades

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 20. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 8 december 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 8 december 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 21. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 10 december 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 10 december 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 22. Postlista 1 – 30 november 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista 1-30 november 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 23. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmälades.

§ 24. Platser inom privata vård- och omsorgsboenden på grund av pandemi

Sekretess enligt 19 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen
Dnr 3.4-719/2020

Ärendet behandlas under den slutna delen av sammanträdet.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare